Maluliyet Artınca İkinci Rücu Davası

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	20.05.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2026/87	2026/339	HMK 114/1-ı, 5510 s.K. m.19, 5510 s.K. m.21

ÖZET

Sigortalının maluliyet oranı %81'den %83'e en baştan yükselince SGK işverene ikinci rücu davası açtı. HGK, iki davanın konusunun farklı olduğunu, derdestlik bulunmadığını; ek dava niteliği açıklattırılıp ilk davadaki hükmün miktar ve esasları dikkate alınarak hesap yapılması gerektiğini belirtti.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/maluliyet-artinca-ikinci-sgk-rucu-davasi-derdestlik-hgk-2026-339/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2026/87 E. , 2026/339 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Adana Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2023/1226 E., 2024/59 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 01.06.2023 tarihli ve

2023/4838 Esas, 2023/6221 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki rücuan tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurularının reddi ile İlk Derece Mahkemesi kararı gerekçe yönünden kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı ... vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davacı ... vekilince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı ... (SGK/Kurum) vekili; davalının işçisi olan dava dışı sigortalı ...'ın 22.04.2010 tarihinde geçirdiği iş kazası nedeniyle hastane ve eczane masrafları, geçici iş göremezlik ödemesi ve %81 sürekli iş göremezlik oranı üzerinden bağlanan peşin sermaye değerli gelirin rücuan tazmini için İskenderun 1. İş Mahkemesinde 2015/315 Esas sayılı dosya üzerinden dava açtıklarını, davalı işverence Kurum aleyhine malûliyet oranının tespiti istemiyle açılan davada yapılan yargılama sonucu mahkemece dava dışı sigortalının sürekli iş göremezlik oranının %83 olarak tespit edildiğini ve verilen kararın kesinleştiğini, Kurum tarafından gelir değişiklik kararı alınarak 01.05.2011 başlangıç ve 30.09.2019 onay tarihli %83 sürekli iş göremezlik oranına göre ilk peşin sermaye değerli gelir bağlanıp eczane ve hastane masrafları yapıldığını ileri sürerek fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere belirsiz alacak davası kapsamında 262.484,67 TL ilk peşin sermaye değerli gelirin şimdilik 100,00 TL'si ile hastane ve eczane masrafları toplamı olan 13.871,74 TL Kurum zararının ise şimdilik 1.236,75 TL'sinin faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili; davacının İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas sayılı dosyasında talep ettiği hastane ve eczane masrafları ile sürekli ve geçici iş göremezlik ödemesini bu davada aynen talep ettiğini, yapılan masraflara ilişkin aynı belgelerin sunulduğunu, önceki davada bilirkişi tarafından %83 sürekli iş göremezlik oranı kapsamında hesaplama yapıldığını, söz konusu davanın henüz istinaf aşamasında olduğunu, bu sebeple hastane ve eczane masrafları ile geçici iş göremezlik ödemesi yönünden derdestlik itirazında bulunduklarını, Kurum tarafından hazırlanan kusur raporunu kabul etmediklerini, dava dışı sigortalının tam kusurlu olduğunu, davalı işverence iş sağlığı ve güvenliği önlemleri alınıp gerekli eğitimlerin verildiğini, risk değerlendirmesinin düzenli olarak yapıldığını belirterek davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 24.05.2022 tarihli ve 2020/369 Esas, 2022/215 Karar sayılı kararı ile; davalı işverenin %80, dava dışı işçinin ise %20 oranında kusurlu olduğuna ilişkin tespit yapan 14.07.2021 tarihli kusur raporuna göre Kurum zararının hesaplandığı 24.04.2022 tarihli raporun hükme esas alındığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne, 616,12 TL tedavi giderinin ve 790,45 TL eczane masraflarının faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 17.11.2022 tarihli ve 2022/1458 Esas, 2022/1499 Karar sayılı kararı ile; ilk derece mahkemesi kararı sonucu itibarıyla doğru olmakla birlikte aynı gün istinaf incelemesi yapılan İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı dosyasındaki talepler ile bu davadaki taleplerin aynı olduğu, bu nedenle sürekli iş göremezlik gelirinin peşin sermaye değeri ile mükerrer talep edildiği belirlenen hastane ve eczane masraflarına ilişkin taleplerin derdestlik nedeniyle dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğinden kararın gerekçe yönünden resen düzeltilmesi gerektiği gerekçesiyle davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan, davalı vekilinin istinaf başvurusunun ise kesinlik nedeniyle reddine, ilk derece mahkemesi kararı kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne, 616,12 TL tedavi giderinin ve 790,45 TL eczane masraflarının faizi ile birlikte davalıdan tahsiline, fazlaya ilişkin istemin ve bağlanan sürekli iş göremezlik gelirinin ilk peşin sermaye değerine ilişkin talebin ise derdestlik nedeniyle dava şartı yokluğundan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Birinci Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı Kurum vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; "....Mahkemece, İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı ilamına ilişkin dosyada davanın taraflarının, kazalının ve zarar doğuran olayın aynı olduğu, anılan dosyada da eldeki dosyadaki talep konularının 22.04.2010 tarihinde meydana gelen iş kazası sonucu sigortalıya bağlanan gelirlerin ilk peşin sermaye değerinin, hastahane ve eczane harcamalarının talep edilmiş olduğu ve bu bağlamda aynı taleplerle ilgili dava açılmış olduğu ve iş bu davanın derdest olduğundan bahisle dava şartı yokluğundan davanın reddine karar verildiği anlaşılmakta ise de; mahkemece davacı vekilinin iş bu davadaki talebi de açıklattırılmak suretiyle, eldeki davanın ek dava olup olmadığı da belirlenerek varılacak sonuç uyarınca bir karar verilmelidir...." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas sayılı dosyası ile istinaf incelemesine konu eldeki bu dava dosyasının dava dilekçelerinin talep sonuçlarının duraksamaya yer vermeyecek şekilde açık olduğu, her iki dava dilekçesinin anlatım ya da netice-i talep kısımlarında davaların birbirinin eki niteliğinde veya ek talep olduğu yönünde bir ifade bulunmadığı, sonradan açılan davada talep edilen tutarların daha düşük olduğu, ayrıca her iki davada talep edilen tutarların toplamı kadar ilk peşin sermaye değerli gelir bağlandığı yönünde bir belge bulunmadığı ve bu yönde bir iddianın da

söz konusu olmadığı, dosyalarda ayrı ayrı bağlanmış iki adet ilk peşin sermaye değerli gelir söz konusu olmayıp değişen malûliyet oranı nedeniyle bağlanan gelirin ilk peşin sermaye değerinin değiştiği, aynı şekilde talep edilen hastane ve eczane masraflarının ek dava olarak talep edildiği yönünde her iki dilekçede de bir iddia veya beyan bulunmadığı gibi alınan bilirkişi raporunda bu alacak kalemleri ile ilgili belgelerin incelendiği, mükerrer talep edilen alacak kalemleri ve ek olarak talep edilen tutarın ayrıntılı şekilde belirlendiği, bu kapsamda ikinci taleplerin ek talep niteliğinde olmadığı gerekçesiyle önceki gerekçe de tekrar edilerek direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davacı Kurum vekilince temyiz isteminde bulunulmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı Kurum vekili, davalı işveren tam kusurlu olduğundan alınan kusur raporunu kabul etmediklerini, düşük kusur oranına göre hesap raporu alınmasının hatalı olduğunu, davanın artan sürekli iş göremezlik oranı nedeniyle bağlanan gelirler ve yapılan masraflara ilişkin olduğunu bu nedenle mükerrer talebin söz konusu olmadığını, davalı lehine hükmedilen vekalet ücretinin de usul ve yasaya aykırı olduğunu belirterek direnme kararının bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; bağlanan gelirin ilk peşin sermaye değeri ile hastane ve eczane masraflarının talep edildiği eldeki davanın, davacı tarafından davalıya karşı daha önce açılan İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı rücuan tazminat istemli davanın bu davada mükerrer olmayan hastane ve eczane masrafları dışında kalan talepler yönünden derdestlik oluşturduğu gerekçesiyle dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesinin yerinde olup olmadığı, buna bağlı olarak Mahkemece davacı Kurum vekiline talebi açıklattırılmak suretiyle eldeki davanın ek dava olup olmadığı belirlenerek varılacak sonuca göre karar verilmesinin gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun (5510 sayılı Kanun) 12... . maddeleri.

2. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (HMK) 1 14... . maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konu ile ilgili yasal düzenlemelerin incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

2. Dava şartlarından biri olup olumsuz dava şartları arasında yer alan derdestlik, mülga 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda (HUMK) ilk itiraz olarak düzenlendiği hâlde HMK’da dava

şartı olarak kabul edilmiştir.

3. Açılmış ve görülmekte olan bir davanın davacısı, hukuki korunma sürecini başlatmış olduğundan artık onun aynı davayı yeniden bir başka mahkeme önüne getirmesinde hukuken korunmaya değer güncel bir yararı bulunmamaktadır. Bu nedenle daha önce açılmış ve hâlen görülmekte olan bir davanın, ikinci kez açılması hâlinde davacının bu ikinci davayı açmakta hukuki yararı olmadığı gerekçesi ile HMK'nın 114. maddesiyle derdestlik dava şartı kabul edilerek maddenin (1) bendinde “Aynı davanın, daha önceden açılmış ve hâlen görülmekte olmaması” düzenlemesine yer verilmiştir. HMK'nın 114. maddesinin gerekçesinde derdestlik itirazının hukuki yarar eksikliğinin somut ve özel planda bir düzenleniş biçimi olduğu, onun da temelinde yatan bu düşünceye uygun işlev görmesinin sağlanabilmesi için ilk itiraz olmaktan çıkartılıp dava şartına ilişkin usuli itiraza dönüştürülmesinde kaçınılmaz bir zorunluluk olduğu belirtilmiştir.

4. Derdest bir davanın ilk koşulu, tarafları, müddeabihi ve dava sebebi aynı olan bir davanın daha önce açılmış olmasıdır. İkinci koşulu ise daha önce açılmış bulunan davanın hâlen görülmekte olması, kesin hükümle sonuçlanmamış olmasıdır. Bu iki koşulun birlikte bulunması hâlinde derdest bir davanın varlığı kabul edilmelidir. Bir davanın açılması ile şekli anlamda kesin hükme bağlanması arasında geçen sürede davanın derdest olduğu kabul edilir (doktrindeki bir esere atıf).

5. Bu noktada iş kazasından kaynaklı açılan rücuan tazminat davalarına değinmek gerekmektedir.

6. İş kazası geçiren sigortalı Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları tarafından tedavi altına alınmakta, sağlığına kavuşması için gerekli tüm tıbbi yardımlar sağlanmakla birlikte çalışamaması nedeniyle gelir kaybına uğramaktadır. Bu kaybın telafisi için Kurum tarafından sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ödenmektedir. Geçici iş göremezlik ödeneğine ilişkin hükümlere 5510 sayılı Kanun'un 18. maddesinde yer verilmiştir.

7. İş kazasına uğrayan sigortalı tedavi sonucunda tamamen sağlığına kavuşarak yeniden çalışma gücünü kazanabileceği gibi meslekte kazanma gücünü tamamen ya da kısmen yitirmesi de söz konusu olabilir. Sigortalı geçirdiği iş kazası nedeniyle meslekte kazanma gücünü tamamen yitirmiş başka bir deyişle sürekli iş göremez hâle girmiş ya da çalışmasını sürdürmekle birlikte meslekte kazanma gücünü kısmen kaybetmiş olabilir. 5510 sayılı Kanun'un 19. maddesinde Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurulları tarafından verilen raporlara istinaden Kurum sağlık kurulunca meslekte kazanma gücü en az %10 oranında azalmış bulunduğu tespit edilen sigortalının sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanacağı hükme bağlanmıştır.

8. Bununla birlikte Kuruma sigortalı için yaptığı her türlü gider ve ödemeleri, onun zarara uğramasına neden olanlardan geri isteyebilme (rücu) hakkı tanınmıştır. Bu yolla Kurum, bir yandan sigortalıya yardım yapma ödevi dolayısıyla malvarlığında meydana gelen eksilmeyi kısmen veya tamamen giderme olanağına kavuşmuş olacak, öte yandan (ve daha önemlisi) zararı ödemek durumunda kalan kişiler (işveren veya üçüncü kişiler) bundan böyle sigortalının sağlık ve can güvenliğini koruma hususunda özen göstereceklerdir. Ayrıca rücu kurumunun işçinin sağlığını ve can güvenliğini koruma hususunda işverenler ve üçüncü kişiler üzerinde hem yaptırım hem de caydırıcı özelliği olduğundan söz edilir (doktrindeki bir esere atıf). Sosyal güvenlik kurumunun bu

hakkına uygulamada rücu, bu yolda işveren aleyhine açılan davalara da rücu davası denilmektedir (doktrindeki bir esere atıf).

9. Sosyal Güvenlik Kurumunun rücu davası açtıktan sonra fark kusur oranından dolayı veya artan iş göremezlik oranından dolayı ikinci bir rücu davası açması mümkün olduğu gibi iş göremezlik oranının sonradan taraflarca yapılan itirazlar üzerine değişerek en baştan itibaren artması durumunda da ikinci rücu davası açması mümkündür. Zira iş göremezlik oranının en baştan itibaren değişmesi durumunda peşin sermaye değerli gelir, başladığı tarih itibarıyla artan iş göremezlik oranına göre yeniden belirlenir ve başlangıçtaki düşük iş göremezlik oranı sebebiyle eksik ödenen gelirler yeni oran üzerinden belirlenmiş olan peşin sermaye değeri gelirden düşülerek ikinci rücu alacağı miktarı belirlenir. Diğer fark kusur veya artan iş göremezlik durumunda ise ilk peşin sermaye değerinin bakiye kusur veya orana isabet eden kısmı hesaplanarak ilk davada hüküm altına alınmayan bölümü, ikinci bir rücu davasının talep miktarını oluşturacaktır.

10. Somut olayda, davacı Kurum dava dilekçesinde davalı işverenin işçisi olan dava dışı sigortalının 22.04.2010 tarihinde geçirdiği iş kazası sonucu yaralanması sebebiyle yapılan ödeme ve %81 sürekli iş göremezlik oranı üzerinden bağlanan gelirler için rücuan tazminat davası açtıklarını, yargılama sırasında malûliyet oranının yeniden belirlenmesi için davalı işverence açılan ve kesinleşen davada dava dışı sigortalının malûliyet oranının %83 olarak tespit edildiğini, bu nedenle Kurum tarafından alınan gelir değişiklik kararına istinaden %83 sürekli iş göremezlik oranına göre bağlanan gelir ve ödemelerin tahsili gerektiğini ileri sürerek eldeki davayı açmış olup İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne ilişkin verilen kararın taraf vekillerince istinafı üzerine Bölge Adliye Mahkemesince aynı gün Dairenin 2021/1059 Esas sayısı üzerinden istinaf incelemesi yapılan İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı dosyasındaki davanın tarafları, kazalı ve zarar doğuran olay ile eldeki davanın tarafları ile kazalı ve zararı doğuran olayın aynı olduğu, anılan dosyada da eldeki dosyadaki talep konuları dava konusu olduğundan derdestlik dava şartı nedeniyle red kararı verilmesi gerektiği gerekçesiyle ilk derece mahkemesi kararı kaldırılıp düzeltilerek yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle sürekli iş göremezlik nedeniyle bağlanan gelirin ilk peşin sermaye değerinin tahsiline ilişkin talebin derdestlik nedeniyle dava şartı yokluğundan reddi ile davanın kısmen kabulüne karar verildiği, kararın temyizi üzerine Özel Dairece yukarıda belirtilen nedenlerle bozulduğu, Bölge Adliye Mahkemesince önceki hükümde direnildiği görülmüştür.

11. Yukarıda yapılan açıklamalar ışığında uyuşmazlık değerlendirildiğinde; öncelikle eldeki davanın dava dışı sigortalının sürekli iş göremezlik oranının en baştan %81'den %83'e çıkması sebebiyle açıldığı görülmekle İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı dosyasındaki davanın konusu ile eldeki davanın konusu farklı olduğundan ilk davanın bu dava yönünden derdestlik oluşturmadığı açıktır. O hâlde Mahkemece davacı vekilinin talebi açıklattırılmak suretiyle eldeki davanın ek dava olup olmadığı belirlenerek varılacak sonuca göre karar verilmelidir.

12. Öte yandan bu davadan önce davacı Kurum tarafından aynı iş kazasına dayalı olarak açılan İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı dosyasında verilen kararın

bu dosyada dikkate alınması gerektiği de şüphesizdir. Zira her iki davanın müddeabihleri farklı ise de tarafları ve tazminata konu iş kazası aynı olup aynı kazadan kaynaklı Kurumca yapılan ödeme ve gelirlerin tahsili talep edildiğinden ilk dosyada verilen kararın bu dosyada verilen kararı etkileyeceği açıktır. Bu nedenle İskenderun 1. İş Mahkemesinin 2015/315 Esas, 2020/177 Karar sayılı dosyasında verilecek hükmün miktar ve esasları dikkate alınarak eldeki davada tazminat hesabı yapılmak suretiyle karar verilmesi gerekmektedir.

13. Hâl böyle olunca direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen ve yukarıda açıklanan ilave gerekçe ve nedenlerden dolayı bozulması gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davacı Kurum vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen ve yukarıda açıklanan ilave gerekçe ve nedenlerden dolayı HMK'nın 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

Dosyanın HMK'nın 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

20.05.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.